

DỰ THẢO ÁN LỆ SỐ 36/2026¹
ÁN LỆ SỐ /2026/AL

Về xác định người giúp sức trong vụ án có đồng phạm về “Tội giết người”

Được Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua vào ngày tháng năm 2026 và được công bố theo Quyết định số /QĐ-CA ngày tháng năm 2026 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

Nguồn án lệ:

Quyết định giám đốc thẩm số 10/2020/HS-GĐT ngày 16/6/2020 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao về vụ án hình sự “*Giết người*” đối với bị cáo Nguyễn Thanh M.

Vị trí nội dung án lệ:

Đoạn 3, 4 phần “*Nhận định của Tòa án*”.

Khái quát nội dung của án lệ:

- *Tình huống án lệ:*

Do có mâu thuẫn với bị hại từ trước nên bị cáo đã rủ một số người cùng đi đánh bị hại, những người này mang theo dao cùng bị cáo đi tìm đánh bị hại. Khi gặp bị hại, bị cáo trực tiếp dùng dao đâm chết bị hại, những người đi cùng có hành vi đứng ngoài công, chém vào cửa sổ, cửa ra vào nhà bị hại.

- *Giải pháp pháp lý:*

Trường hợp này, Tòa án phải xác định những người đi cùng phải chịu trách nhiệm hình sự về “*Tội giết người*” với vai trò là người giúp sức.

Quy định của pháp luật liên quan đến án lệ:

Khoản 3 Điều 17, Điều 123 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung các năm 2017, 2024 và 2025).

Từ khóa của án lệ:

“*Giết người*”; “*Tiếp nhận ý chí*”; “*Chuẩn bị hung khí nguy hiểm*”; “*Đồng phạm giúp sức*”.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Khoảng cuối năm 2015, Nguyễn Thanh M bị anh Nguyễn Trọng H là bạn của anh Nguyễn Văn Q đánh.

Do nghi ngờ anh Q xúi anh H đánh mình, nên khoảng 18 giờ ngày 30/01/2017, sau khi ăn ở nhà Nguyễn Thanh H1 (em họ), M đã rủ Nguyễn Thanh T (em ruột) đi tìm đánh anh Q. Khi đi, M và T lấy ở nhà H1 mỗi người mang theo một con dao Thái

¹ Dự thảo án lệ này do Tạp chí Tòa án nhân dân đề xuất.

Lan. Sau đó M đi xe máy chở T đến quán điện tử nhà ông T3 ở xã Đ, huyện N. Tại đây, M rủ Nguyễn Quốc Đ, Phan Thành L, Nguyễn Vũ T1 và Nguyễn Thiện N; Nguyễn Thanh T cũng rủ Đ và N đi tìm anh Q để đánh. Các đối tượng Huỳnh Bảo L1, Trần Khánh H2, Nguyễn Thanh T2 và Võ Tiến P biết việc M đi đánh anh Q nên tự đi tham gia cùng. Nguyễn Thanh H1 sau đó cũng đến quán ông T3 và đi theo cùng nhóm.

Ngoài 02 con dao Thái Lan cán vàng mà M và T lấy ở nhà Thanh H1 thì M về nhà lấy thêm 01 con dao cán inox dài khoảng 30cm; T về nhà lấy thêm 01 con dao cán gỗ dài khoảng 23cm đưa cho Đ; L1 về nhà lấy 01 con dao chặt đá và 02 con dao cán đen, L1 sử dụng con dao chặt đá, còn 02 con dao cán đen đưa cho L một con và T1 một con, trên đường đi T1 đã đưa con dao này cho T giữ; N cầm theo 02 bóng đèn tuýp. Đến khoảng 20h cùng ngày thì cả nhóm sử dụng 04 xe máy chở nhau đi tìm nhà anh Q, trong đó M chở Thanh H1 và L1; L chở Khánh H2 và N; T2 chở T và T1; P

Khi đến khu vực trước cửa nhà anh Q thì cả nhóm dừng lại, M tay phải cầm dao inox, tay trái cầm dao Thái Lan cán vàng đi trước vào cửa chính nhà anh Q gọi “anh Bắc ơi”; các đối tượng L1, L, T tay cầm dao đi theo sau; còn Đ, T1, Khánh H2, P, T2, N, Thanh H1 đứng ở bên ngoài. Nghe thấy M gọi, anh Q bật điện nhà và đi ra mở cửa, khi anh Q vừa mở cửa thì M dùng tay trái cầm dao Thái Lan cán vàng đâm một nhát vào vùng ngực của anh Q. Bị đâm, anh Q đóng cửa lại. Khi anh Q đóng cửa, M dùng tay phải cầm dao inox chém vào cánh cửa nhà anh Q; các đối tượng L, L1 và T ở phía sau M đi đến dùng dao chém vào cửa sổ nhà anh Q. Sau đó cả nhóm lên xe máy đi về.

Trên đường về M chùi vết máu trên con dao đã đâm anh Q rồi trả lại cho Thanh H1. Còn anh Q, sau khi bị M đâm anh đóng cửa lại và bỏ chạy theo cửa hậu ra ngoài bờ ruộng sau nhà và tử vong.

Tại Bản án hình sự sơ thẩm số 07/2018/HSST ngày 26/3/2018, Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa áp dụng điểm n khoản 1 Điều 93; các điểm b và p khoản 1, khoản 2 Điều 46 Bộ luật hình sự (năm 1999), xử phạt Nguyễn Thanh M 19 năm tù về tội “Giết người”.

(Đối với 10 đối tượng cùng tham gia trong vụ án, Tòa án cấp sơ thẩm kiến nghị các cơ quan tiến hành tố tụng các cấp tiến hành điều tra làm rõ, nếu đủ căn cứ thì đề nghị xử lý theo quy định của pháp luật, tránh bỏ lọt tội phạm).

Sau khi xét xử sơ thẩm, bà Hà Thị P1 (người đại diện hợp pháp của bị hại) kháng cáo đề nghị tăng hình phạt đối với Nguyễn Thanh M.

Tại Quyết định kháng nghị số 18/QĐ-VC2 ngày 24/04/2018, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng đề nghị Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng hủy Bản án hình sự sơ thẩm số 07/2018/HSST ngày 26/3/2018 của Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa để điều tra lại.

Tại Bản án hình sự phúc thẩm số 170/2018/HS-PT ngày 16/07/2018, Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng không chấp nhận kháng cáo, kháng nghị và giữ nguyên các quyết định của bản án sơ thẩm.

Tại Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 06/QĐ-VKSTC-V7 ngày 12/7/2019, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao kháng nghị Bản án hình sự phúc thẩm số 170/2018/HSPT ngày 16/07/2018 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng; đề nghị Hội đồng giám đốc thẩm Tòa án nhân dân tối cao hủy Bản án hình sự phúc thẩm nêu trên và Bản án hình sự sơ thẩm số 07/2018/HSST ngày 26/03/2018 của Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa để điều tra lại, với các lý do: (1) cần truy cứu trách nhiệm hình sự về tội “Giết người” đối với Nguyễn Thanh T, Huỳnh Bảo L1 với vai trò đồng phạm giúp sức Nguyễn Thanh M; (2) cần truy cứu trách nhiệm hình sự về tội “Gây rối trật tự công cộng đối với Nguyễn Thanh H1, Trần Khánh H2, Võ Tiến P, Nguyễn Thanh T2, Nguyễn Thiện N và Nguyễn Quốc Đ.

Tại phiên tòa giám đốc thẩm, đại diện Viện kiểm sát nhân dân tối cao đề nghị Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao chấp nhận kháng nghị giám đốc thẩm của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Căn cứ vào các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án thì việc Tòa án cấp sơ thẩm và Tòa án cấp phúc thẩm kết án Nguyễn Thanh M về tội “Giết người” là đúng pháp luật.

[2] Đối với Nguyễn Thanh T, Huỳnh Bảo L1, Phan Thành L, Nguyễn Thanh H1, Trần Khánh H2, Võ Tiến P, Nguyễn Thanh T2, Nguyễn Thiện N, Nguyễn Quốc Đ và Nguyễn Vũ T1 là các đối tượng đi cùng Nguyễn Thanh M đến nhà anh Q:

[3] Căn cứ vào các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án thì mục đích Nguyễn Thanh M rủ các đối tượng này đi cùng là để tìm đánh anh Q, các đối tượng này tiếp nhận ý chí và chuẩn bị hung khí (dao, bóng đèn tuýp) để đi cùng Nguyễn Thanh M. Khi đến trước nhà anh Quốc, Nguyễn Thanh M cùng các đối tượng Nguyễn Thanh T, Huỳnh Bảo L1 và Phan Thành L mỗi người cầm một con dao đi vào sân nhà anh Q còn các đối tượng Nguyễn Quốc Đ, Nguyễn Vũ T1, Trần Khánh H2, Võ Tiến P, Nguyễn Thanh T2, Nguyễn Thiện N và Nguyễn Thanh H1 đứng bên ngoài cổng nhà anh Q, lúc này nhà anh Q đang đóng cửa. M cầm dao đứng trước cửa chính gọi anh Q, khi anh Q vừa mở cửa thì M dùng dao đâm 01 nhát vào ngực anh Q làm anh Q từ vong. Các đối tượng L1, L và T xông vào dùng dao chém vào cửa sổ, cửa ra vào nhà anh Q. Sau đó, cả nhóm quay ra lấy xe máy bỏ chạy.

[4] Như vậy, các đối tượng đi cùng có dấu hiệu đồng phạm giúp sức Nguyễn Thanh M về tội “Giết người” và phải chịu trách nhiệm chung về hậu quả của vụ án. Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Khánh Hòa không truy cứu trách nhiệm hình sự các đối tượng này về tội “Giết người” với vai trò đồng phạm cùng Nguyễn Thanh M là không đúng quy định pháp luật.

[5] Quá trình xét xử sơ thẩm vụ án, Tòa án cấp sơ thẩm đã trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung làm rõ vai trò tham gia của các đối tượng này, nếu đủ căn cứ thì đề nghị xử lý theo đúng quy định pháp luật, nhưng Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Khánh Hòa cho rằng các vấn đề mà Tòa án yêu cầu điều tra bổ sung đều đã rõ nên giữ nguyên quyết định truy tố nên Tòa án cấp sơ thẩm chỉ xét xử đối với Nguyễn Thanh M. Tại phiên tòa sơ thẩm, Hội đồng xét xử sơ thẩm cũng nhận định để tránh bỏ lọt tội phạm kiến nghị các cơ quan tố tụng các cấp tiếp tục điều tra làm rõ, nếu đủ căn cứ thì đề nghị xử lý theo quy định pháp luật là đúng.

[6] Khi xét xử phúc thẩm vụ án do có kháng nghị của Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng, lẽ ra Tòa án cấp phúc thẩm phải hủy bản án sơ thẩm để điều tra lại nhưng Hội đồng xét xử cấp phúc thẩm lại nhận định trong vụ án này không có đồng phạm vì nhóm bạn của Nguyễn Thanh M chỉ tiếp nhận ý chí là đi đánh anh Q, không hề có sự thống nhất hay tiếp nhận ý chí về việc giết người, hành vi dùng dao đâm anh Q do Nguyễn Thanh M thực hiện vượt quá sự thống nhất ý chí ban đầu giữa nhóm bạn bè nên những người bạn đi cùng Nguyễn Thanh M không phải chịu trách nhiệm hình sự về hành vi vượt quá của Nguyễn Thanh M; đồng thời cho rằng Tòa án cấp sơ thẩm đã có kiến nghị nên không chấp nhận kháng nghị của Viện kiểm sát là sai lầm nghiêm trọng.

[7] Vì vậy, cần thiết phải hủy Bản án hình sự phúc thẩm số 170/2018/HSPT ngày 16/07/2018 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng và Bản án hình sự sơ thẩm số 07/2018/HSST ngày 26/3/2018 của Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa để điều tra lại.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ vào Điều 382; khoản 3 Điều 388; Điều 391 Bộ luật Tố tụng hình sự;

1. Chấp nhận Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 06/QĐ-VKSTC- V7 ngày 12/7/2019 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao; hủy Bản án hình sự phúc thẩm số 170/2018/HS-PT ngày 16/07/2018 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng và Bản án hình sự sơ thẩm số 07/2018/HSST ngày 26/3/2018 của Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa để điều tra lại.

2. Chuyển hồ sơ vụ án cho Viện kiểm sát nhân dân tối cao để điều tra lại theo thủ tục chung chờ Đ.

NỘI DUNG ÁN LỆ

“[3] Căn cứ vào các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án thì mục đích Nguyễn Thanh M rủ các đối tượng này đi cùng là để tìm đánh anh Q, các đối tượng này tiếp nhận ý chí và chuẩn bị hung khí (dao, bóng đèn tuýp) để đi cùng Nguyễn Thanh M. Khi đến trước nhà anh Quốc, Nguyễn Thanh M cùng các đối tượng Nguyễn Thanh T, Huỳnh Bảo L1 và Phan Thành L mỗi người cầm một con dao đi vào sân nhà anh Q còn các đối tượng Nguyễn Quốc Đ, Nguyễn Vũ T1, Trần Khánh H2, Võ

Tiến P, Nguyễn Thanh T2, Nguyễn Thiện N và Nguyễn Thanh H1 đứng bên ngoài cổng nhà anh Q, lúc này nhà anh Q đang đóng cửa. M cầm dao đứng trước cửa chính gọi anh Q, khi anh Q vừa mở cửa thì M dùng dao đâm 01 nhát vào ngực anh Q làm anh Q từ vong. Các đối tượng L1, L và T xông vào dùng dao chém vào cửa sổ, cửa ra vào nhà anh Q. Sau đó, cả nhóm quay ra lấy xe máy bỏ chạy.

[4] Như vậy, các đối tượng đi cùng có dấu hiệu đồng phạm giúp sức Nguyễn Thanh M về tội “Giết người” và phải chịu trách nhiệm chung về hậu quả của vụ án. Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Khánh Hòa không truy cứu trách nhiệm hình sự các đối tượng này về tội “Giết người” với vai trò đồng phạm cùng Nguyễn Thanh M là không đúng quy định pháp luật”.